Bekijk de webversie

ivn natuur educatie
Emmen - Coevorden

Nieuwsbrief voor leden, donateurs

Oktober 2026 nr. 3

In deze nieuwsbrief

1. **Uitnodiging Ledendag 28 november a.s.**

2. **Agenda:**
   - **24 oktober: Nacht van de nacht**
   - **7 november: Nationale natuurwerkdag**

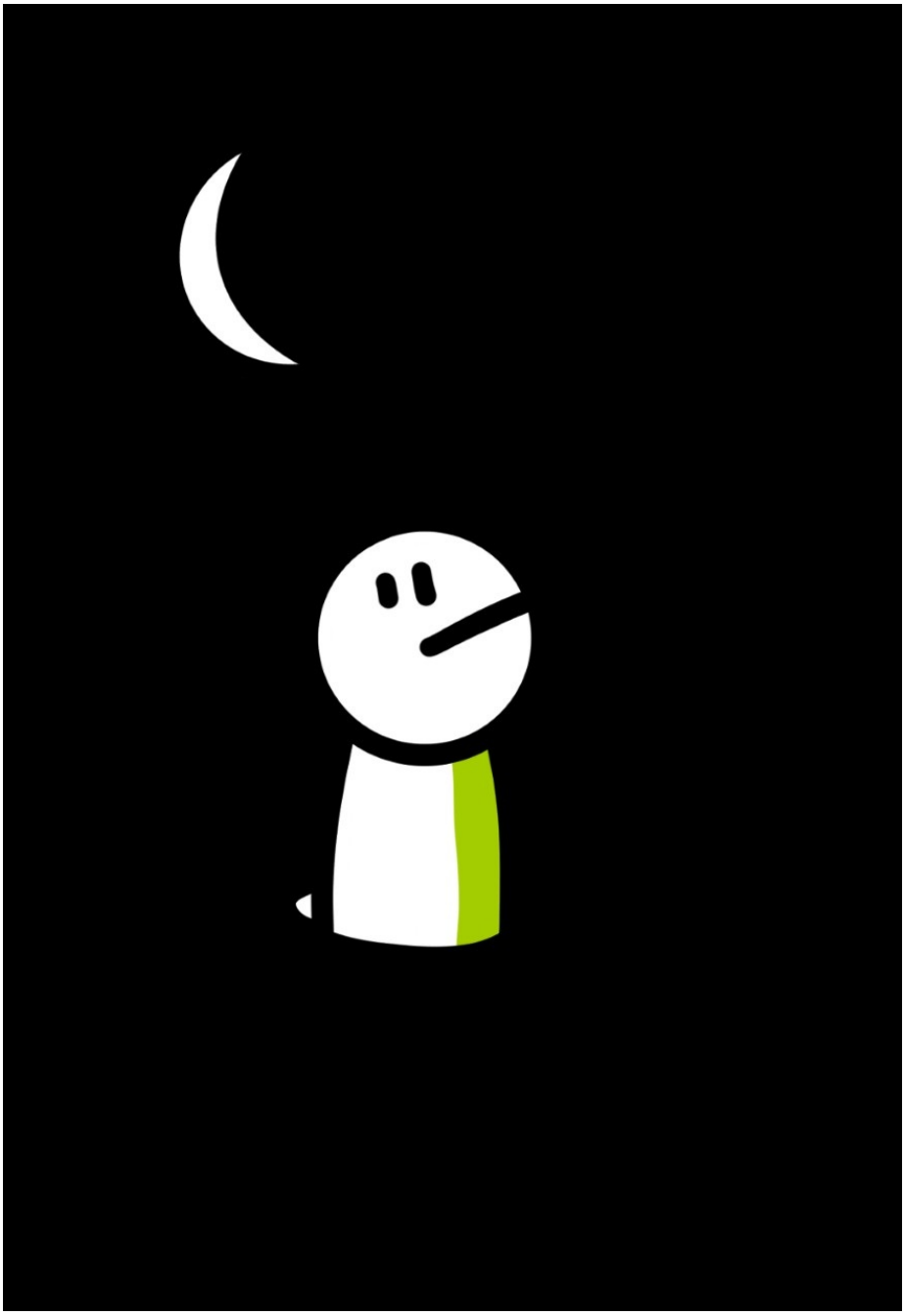
3. **Verslag met foto's door Bert de Ruiter**
   - Lezing insectensporen door Diliana Welink

Fouten bij het versturen met G-mail!

De uitnodiging voor de ledendag met het G-mailadres is niet door alle leden ontvangen. Vandaar dat we een 2e poging doen via deze nieuwsbrief. Ben er snel bij want er zijn al diverse aanmeldingen ontvangen.
Let op! De definitieve bevestiging van de inschrijving volgt nadat de betaling is ontvangen!

Wandeling "Nacht van de Nacht" 24 oktober

Wandeling tijdens de nacht van de nacht
zaterdag 24 oktober

Mens en dier hebben het natuurlijke ritme van de nacht nodig om uit te rusten,
voor hun gezondheid en voor een sterke weerstand. Door het toenemende gebruik van licht worden onze nachten er alleen maar lichter op en wordt de 'donkere nacht' steeds schaarser.
Echte duisternis en echte stilte, kan dat nog?
Ervaar deze unieke wandeling en ga mee met de wandeling tijdens de nacht van de nacht.

Wandelen op het hoogste punt van Emmen, geen straatverlichting en geen verkeer.
In het duister kunnen we de omgeving waarnemen en hopelijke de sterrenhemel.
Tijdens de wandeling van 1,5 uur kun je genieten van de relatieve stilte en duisternis.
Een mooie ervaring op een mooie plek.

Wanneer: zaterdag 24 oktober
Tijd: 19.00 uur
Plaats: Parkeerplaats de muur van Emmen
Voor aanvullende informatie zie de website.

Kosten: gratis
Info en opgave: activiteiten.ivn.ec@gmail.com

Nationale natuurwerkdag 7 november

Nationale Natuurwerkdag, de grootste vrijwilligers dag in het groen.
Zaterdag 7 november a.s. gaan vrijwilligers in het hele land aan de slag voor het beschermen en behouden van natuur en landschap tijdens de Nationale Natuurwerkdag.

Ook IVN Emmen-Coevorden doet hieraan mee, in samenwerking met Staatsbosbeheer.
In de Emmerdennen kunnen we jouw hulp goed gebruiken! Rondom Haantjebak en Haantjeduin staat veel opslag van Amerikaanse eik. Dat gaan we verwijderen.
Help je mee? Kinderen zijn ook welkom.

Je kunt je aanmelden op de site van de Nationale Natuurwerkdag dat is Emmerdennen Haantjebak , Emmen - Natuurwerkdag
Je vindt er ook informatie.
Voor vragen kun je mailen met ivnemmeneo2@gmail.com.

We verzamelen op de parkeerplaats langs de Boslaan, zichtbaar gemaakt door de IVN-vlag.
(het is nog wel een stukje wandelen vanaf de parkeerplaats, dus kan je op de fiets komen, dan is dat handiger.)

Zaterdag 7 november
Aanvang 10.00 uur tot ongeveer 13.00 uur.
Voor koffie en lunch wordt gezorgd.

Lezing insectensporen door Diliana Welink

Verslag en foto's van Bert de Ruiter

Dinsdagavond 30 juni 2026 hebben mijn vrouw en ik, tezamen met zo'n 25 andere IVN-leden, de lezing bijgewoond van Diliana Welink over Insectensporen.
Diliana's interesse voor insectensporen werd gewekt tijdens een onderzoek naar de eetgewoonten van een Zwarte Specht. Volgens verschillende bronnen zou een Zwarte Specht zich doorgaans voeden met de larven, poppen en volwassen exemplaren van Reuzenmieren, maar uit onderzoek bleek, dat deze spechtensoort ook voor kwam in gebieden waar dit soort mieren niet aanwezig zijn. De vraag was, wat eten zij dan.
Na een uitgebreid onderzoek van allerlei bomen en de holen die de Zwarte Specht daar in gehakt had bleek, dat de specht minder kieskeurig was dan eerder gedacht. Men kwam namelijk in het hout sporen tegen van andere houtmier soorten, zoals bijvoorbeeld de "tunnels" die een Glanzende houtmier in bomen boort.
Daar waar het sporen aangaat, denken mensen toch eerder aan de sporen van zoogdieren, zoals bijvoorbeeld hoefprenten van een hert in een zandpad of recentelijk de "poepjes" van een wolf. Maar ook insecten laten dus hun sporen na.
Tijdens haar lezing laat Diliana een breed scala aan insectensporen voorbijkomen, zoals

bijvoorbeeld de sporen die bepaalde keversoorten achterlaten in een boom. Het vrouwtje van bijvoorbeeld de Gewone houtwormkever graaft/knaagt zich een weg naar binnen in een boom en maakt eerst een “paringskamer”. Na de paring graaft zij een tunnel met de nodige zijgangen en legt aan het einde van zo’n zijgang een eitje. Het eitje ontwikkelt zich tot een larve en die eet zich een weg door de boom. Als de larve zich ontwikkeld heeft tot een volwassen kever, dan eet deze zich een weg naar buiten.

De sporen die dit hele proces nalaat zijn de in- en uitgangsgaten en een het gehele tunnelstelsel. Dit soort sporen kun je vaak terugvinden op dode bomen. Til in het bos maar eens een stuk schors van een dode boom op en zie wat je allemaal tegenkomt.
Als voorbeeld hieronder een eigen foto van de sporen van de Letterzetter, een 4-5 millimeter groot kevertje, die samen met veel soortgenoten een complete kaalslag aan kan richten in sparrenbossen.

Een andere groep van insectensoorten, die zo hun sporen nalaten, zijn de Bladmineerders. De larven van dit soort insecten voeden zich met het “mesofyl” van bladeren. Mesofyl is een weefsel, wat zich binnenin een blad bevindt. Tot de bladmineerders behoren onder andere verschillende vliegensoorten en mineermotten, maar ook bepaalde kevers en zaagwespen.
Het vrouwtje van een mineerder boort een gaatje in een blad en zet daarin een eitje af. Dit eitje ontwikkelt zich tot een larve en deze larve eet/graaft zich een weg door het binnenste van het blad. De gegraven gangen veroorzaken een verkleuring in het blad (wit of gelig tot bruin), met een divers patroon. Naarmate de larve groeit, wordt ook de gang breder.
Vanwege de gelijkenis met het gangenstelsel van mijnen voor delfstoffen, worden de gegraven gangen ook wel mijnen genoemd. Als de larve zich heeft ontwikkeld tot een volwassen insect eet het zich een weg naar buiten.
Een ander insectenspoor wat je op planten en bladeren aan kunt treffen, zijn de zogenaamde “gallen”. Een gal is een plaatselijk “woekering” op een plaats in een plant of op een blad, waar het weefsel beschadigd is. Deze beschadiging wordt doorgaans veroorzaakt door insectenfamilies zoals Galwespen, Galmuggen of Galmijten, maar ook bepaalde vliegen en bladluizen kunnen hieraan debet zijn. Ook hier begint het hele proces door het afzetten van een eitje in de plant. Gallen zijn er in diverse vormen en deze zijn vaak gekoppeld aan het voorkomen. Een bekend voorbeeld van een gal is de knikkergal, die je op de bladeren van een eik aan kunt treffen.
Zowel bij de “mijnen” als bij de “gallen” is de naam van het betrokken insect vaak gekoppeld aan de waardplant. Sommige veroorzakers hebben namelijk de voorkeur voor één bepaalde plant. Zo voedt de rups van de Kamperfoeliemineermot zich (zoals de naam al aangeeft) met de bladeren van een kamperfoelie en heeft de rups van een Braamkokermot een voorkeur voor het blad van een braam.
Verder kun je op bladeren ook nog sporen aantreffen van Bladrollers (een microvlinder-familie) en Bladrolkevers, waarvan de larven zich ontwikkelen in een opgerold of samengevouwen blad. Genoeg sporen te ontdekken dus. Vaak kan dit al in je eigen tuin. Als voorbeeld hieronder een eigen foto van de “mijn” van een Hulstvlieg en een tweetal knikkergallen, veroorzaakt door een Galappelwesp.

Diliana is een enthousiaste verteller en haar verhalen vervelen geen moment. Alle besproken voorbeelden van insectensporen worden ondersteund door de nodige plaatjes en ook heeft ze in haar lezing een aantal quizjes ingevoegd om te zien of het publiek er ook iets van opsteekt. Een leuk intermezzo.
Het gaat wellicht te ver om alle genoemde insectensporen op te nemen in dit verslagje. Er zijn zoveel voorbeelden die de revue passeerden (zoals bijvoorbeeld de sporen die bijen en wespen achterlaten), dat ik nog wel uren/pagina's door kan gaan met mijn verhaal, maar dat schiet denk ik zijn doel voorbij.
Overigens beperkte deze lezing zich niet alleen tot insectensporen, maar en passant kwamen ook nog de sporen die spinnen en slakken achterlaten voorbij.
Al met al was dit, als ik de reacties in de zaal goed gepeild heb, een zeer geslaagde avond. Ik wil het IVN en met name Diliana hartelijk danken voor deze boeiende avond.
Met een vriendelijk groet,
Bert de Ruiter

Contact

Kopij voor deze nieuwsbrief kan gestuurd worden naar:
ivnemmeneo2@gmail.com.
Het liefst platte tekst met losse foto's! Bij voorbaat dank.

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.• Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden. • Voor een goede ontvangst voegt u ivn-emmen-coevorden@send.laposta.email toe aan uw adresboek.